

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 17.10.2007
KOM(2007) 620 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI EUROPEJSKIEJ DO RADY, PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-
SPOŁECZNEGO ORAZ KOMITETU REGIONÓW**

**Modernizacja ochrony socjalnej na rzecz większej sprawiedliwości społecznej i spójności
gospodarczej: dalsze propagowanie aktywnej integracji osób najbardziej oddalonych od
rynku pracy**

1. Wstęp

Strategia UE na rzecz wzrostu i zatrudnienia¹ zaczyna przynosić owoce: wzrost gospodarczy przyspieszył, zatrudnienie wzrasta, zaś bezrobocie spada w całej Europie. Jednakże nie ma wątpliwości, że Europa musi zrobić dużo więcej, aby wykorzystać w całości swój potencjał i w pełni osiągnąć cele określone w strategii lizbońskiej na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego.

Spora część ludności Unii podlega wykluczeniu społecznemu, zważywszy że 16 % Europejczyków jest narażonych na ubóstwo finansowe, jedna osoba na pięć żyje w niezadowolających warunkach mieszkalnych, 10 % żyje w rodzinach, w których nikt nie pracuje, długotrwale bezrobocie osiąga 4 %, zaś odsetek przedwczesnego zakończenia nauki szkolnej przekracza 15 %. Innym wymiarem wykluczenia społecznego, który przybiera na znaczeniu, jest brak dostępu do technologii informacyjnych².

Pomimo tego, że Europa jest jednym z najbogatszych regionów w świecie, Unia Europejska i jej państwa członkowskie są nadal daleko od osiągnięcia celu, wyznaczonego przez Radę Europejską w momencie rozpoczęcia realizacji strategii lizbońskiej w marcu 2000 r., jakim jest zdecydowane przyczynienie się do wyeliminowania ubóstwa. O ile sytuacje państw członkowskich różnią się znacznie, rozmiar złożonych problemów i niedostatku, wciąż spotykanych w UE, jest powszechnie postrzegany jako społecznie, moralnie i gospodarczo nie do przyjęcia.

Wyciągnięcie ręki do tych, którzy są na marginesie społeczeństwa i rynku pracy jest zarówno gospodarczym jak i społecznym priorytetem. Nie istnieje żadna sprzeczność między dynamicznie rozwijającą się i dającą wyniki gospodarką, a gospodarką opartą na sprawiedliwości społecznej; wręcz przeciwnie, są to dwa wzajemnie uzupełniające się elementy. Z jednej strony rozwój gospodarczy jest niezbędny, aby utrzymać świadczenia socjalne. Z drugiej zaś, przywracanie na miejsca pracy najbardziej wykluczonych z rynku pracy, zakładając, że mogą oni pracować, oraz wspieranie ich integracji w społeczeństwie jest integralną częścią strategii lizbońskiej mającej na celu zmobilizowanie całego potencjału naszych zasobów ludzkich.

Aby pomóc państwom członkowskim w mobilizacji tych, którzy są w stanie pracować oraz w zapewnieniu odpowiedniego wsparcia tym, którzy nie są w stanie, Komisja proponuje całościową strategię, którą można nazwać **aktywną integracją**³. Łączy ona zapewnienie dochodu na poziomie wystarczającym do godnego życia z możliwością pracy lub szkoleń zawodowych, umożliwiających kontakt z rynkiem pracy oraz lepszy dostęp do usług socjalnych. W tym sensie aktywna integracja uzupełnia się całkowicie z modelem elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego, gdyż skierowana jest do osób na marginesie rynku pracy. Kształtuje ona model „aktywnego państwa społecznego”, zapewniającego zindywidualizowane podejście w szukaniu pracy i gwarantującego osobom niebędącym w stanie pracować godne życie oraz uczestnictwo w jak największym stopniu w społeczeństwie. Dlatego aktywna integracja przyczynia się do realizacji strategii lizbońskiej i jest również podstawowym elementem społecznego wymiaru strategii zrównoważonego rozwoju UE. .

¹ Konkluzje Prezydencji, Rada Europejska w Lizbonie, 23-24 marca 2000 r. i COM(2005) 24.

² 44 % Europejczyków nie posiada żadnej znajomości Internetu ani umiejętności informatycznych.

³ COM(2006) 44 z 8.2.2006.

Wiosną 2006 r. Komisja rozpoczęła publiczne konsultacje⁴, w tym konsultacje, których podstawą jest art. 138 Traktatu WE w sprawie potrzeby podjęcia działań na szczeblu UE, mających na celu aktywną integrację osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. W oparciu o wyniki tych konsultacji i inicjatywy z nimi związane, w tym na podstawie dogłębnej analizy krajowych planów działania na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym przeprowadzonej przez Komitet Ochrony Socjalnej, szóstej konferencji osób dotkniętych ubóstwem (4-5 maja 2007 r.) oraz konferencji zainteresowanych stron na temat aktywnej integracji (15 czerwca 2007 r.) Komisja opracowała propozycje przedstawione w niniejszym komunikacie, w tym rozpoczęcie drugiego etapu konsultacji na podstawie art. 138 ust. 3 Traktatu WE.

2. Opinie uzyskane podczas konsultacji

2.1 *Ogólne poparcie dla wznowienia starań UE na rzecz aktywnej integracji.*

Opinie uzyskane podczas konsultacji w 2006 r. uwydatniają fakt, że zalecenie Rady z 1992 r. w sprawie „Wspólnych kryteriów dotyczących wystarczających zasobów i pomocy społecznej w systemach opieki socjalnej” („*Common criteria concerning sufficient resources and social assistance in social protection systems*”)⁵ jest wciąż uważane za instrument odniesienia dla polityki UE w stosunku do ubóstwa i wykluczenia społecznego. Podkreślają one, że zalecenie nie straciło nic ze swojego znaczenia, lecz należy poczynić kroki, aby w pełni wcielić go w życie, zwłaszcza wyjaśniając kryteria i narzędzia statystyczne, których można używać jako wskaźniki, służące określeniu stosowności systemów dochodów minimalnych.

Odpowiedzi wykazały również, że stosowność systemów dochodów minimalnych musi być oceniana w szerszym kontekście dostępu do zatrudnienia. Dlatego większość z zadowoleniem przyjęła wszechstronne podejście zastosowane przez Komisję⁶. Nawet jeśli respondenci podchodzą ostrożnie do reguł ustanawianych na szczeblu UE, które są postrzegane jako nieadekwatne z powodu różnorodności sytuacji w Europie, większość z nich wyraża poparcie dla wznowienia działań na szczeblu UE. Zwłaszcza sformułowanie wspólnych zasad na szczeblu UE oraz wzmocnienie otwartej metody koordynacji spotkało się z dużym poparciem.

2.2 *Potrzeba bardziej całościowego podejścia*

W wielu odpowiedziach podkreślano ponadto, że skuteczna realizacja podejścia opartego na aktywnej integracji zależy od synergii pomiędzy jej różnymi elementami. Odpowiednie wsparcie dochodów musi być połączone z tworzeniem możliwości na rynku pracy i lepszym dostępem do usług wysokiej jakości.

Integracja społeczna i udział w rynku pracy idą w parze. Aby integracja na rynku pracy była trwała, osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji muszą najpierw otrzymać wystarczające wsparcie, dostosowane do profilu danej osoby zatrudnienie oraz usługi socjalne wzmacniające ich uczestnictwo w życiu społecznym i zdolność do zatrudnienia. Jeśli znajdą oni pracę, należy propagować utrzymanie zatrudnienia, aby uniknąć sytuacji zwanej „syndromem drzwi obrotowych”, w której ludzie są zmuszeni do porzucenia pracy z powodu nieadekwatnych

⁴ COM(2006) 44.

⁵ Zalecenie Rady z dnia 24 czerwca 1992 r. (92/441/EWG). Por. również zalecenie Rady z dnia 27 lipca 1992 r. (92/442/EWG).

⁶ Wyniki konsultacji znajdują się na stronie:
http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/active_inclusion_en.htm.

umiejętności zawodowych lub z powodu niemożności poradzenia sobie z przeszkodami osobistymi i społecznymi. Ponadto sam fakt posiadania pracy nie zawsze jest gwarancją zwalczenia ubóstwa, jako że jest nim zagrożonych 8 % pracowników w UE: to dlatego organizacje społeczeństwa obywatelskiego i związki zawodowe domagają się tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości.

Pomoc społeczna i usługi socjalne muszą wspierać integrację osób na rynku pracy, aby zwiększyć ich zdolność do zarabiania i zmniejszyć zależność od świadczeń socjalnych oraz zagrożenie przekazywania ubóstwa z pokolenia na pokolenie. Wielu respondentów podkreśliło, że wpływ warunków udzielania pomocy na osoby słabsze społecznie musi być uważnie monitorowany, zwłaszcza dlatego, że pomoc społeczna jest już w większości państw członkowskich poniżej poziomu zagrożenia ubóstwem.

2.3 *Opinie partnerów społecznych*

Komunikat rozpoczynający pierwszy etap konsultacji zwrócił już uwagę na rolę odgrywaną przez partnerów społecznych w wielu państwach członkowskich w określaniu i monitorowaniu aktywnej polityki rynku pracy oraz przy negocjacjach minimalnych stawek wynagrodzenia. W odpowiedzi na pierwszy etap konsultacji na podstawie art. 138 partnerzy społeczni nie wypowiedzieli się za jakąkolwiek opcją legislacyjną na szczeblu UE na rzecz aktywnej integracji, lecz skłaniali się raczej ku wzmocnieniu istniejącej otwartej metody koordynacji oraz ku bardziej zintegrowanemu podejściu. Zaznaczyli również, że mają do odegrania kluczową rolę w procesie poprawy dostępności miejsc pracy dla osób w niekorzystnej sytuacji oraz we wdrażaniu odpowiednich procedur rekrutacji, o czym mowa również w ostatnich porozumieniach trójstronnych.

W szczególności partnerzy społeczni przypomnieli, że ich program prac na lata 2006-2008 podkreśla, w jaki sposób mogą radzić sobie z kwestią grup w niekorzystnej sytuacji. Zobowiązali się zatem do *przeprowadzenia wspólnej analizy kluczowych wyzwań stojących przed europejskim rynkiem pracy i zwrócenia uwagi na takie kwestie jak integracja osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, poprzez określanie priorytetów mających znaleźć miejsce w ramach działań w zakresie zatrudnienia oraz poprzez negocjacje samodzielnego porozumienia ramowego w zakresie integracji grup w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy lub uczenia się przez całe życie.*

W dyskusji, która wywiązała się po przedstawieniu wyników konsultacji stało się jasne, że partnerzy społeczni odgrywają zasadniczą rolę w propagowaniu utrzymania zatrudnienia: osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, po znalezieniu pracy mogą potrzebować stałego wsparcia, np. pod względem możliwości doskonalenia zawodowego i uczenia się przez całe życie oraz odpowiednich i bardziej elastycznych uregulowań w pracy umożliwiających osobom znajdującym się na marginesie społecznym godzenie pracy z ich dążeniem do radzenia sobie z trudną sytuacją społeczną (taką jak brak odpowiedniego miejsca zamieszkania, utrzymanie innych osób i problemy zdrowotne). Innymi słowy, proces reintegracji w społeczeństwie nie zatrzymuje się u drzwi przedsiębiorstwa.

2.4 Uczestnictwo i integracja wszystkich zaangażowanych stron

Odpowiedzi na konsultacje podkreśliły również, że dobre wyniki aktywnej polityki integracyjnej zależą od zaangażowania i współpracy wielu stron. Władze lokalne i krajowe ponoszą główną odpowiedzialność za określanie, finansowanie i administrowanie dotyczące obszarów polityki w celu zabezpieczenia integracji osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. Usługodawcy – prywatni, publiczni lub mieszeni odgrywają kluczową rolę we wdrażaniu tych obszarów polityki na szczeblu lokalnym. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego reprezentują i wspomagają beneficjentów takich środków. Osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji muszą być angażowane i konsultowane, a ich pozycja powinna być wzmocniona, tak aby poprawić skuteczność polityki publicznej.

Zbyt często strony te działają w oderwanych od siebie obszarach polityki socjalnej i zatrudnienia. Aby osiągnąć wyniki, podejście oparte na aktywnej integracji musi propagować zintegrowany proces realizacji na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym oraz w obszarach polityki UE w trzech dziedzinach: minimalne dochody, aktywne środki dotyczące rynku pracy i usługi socjalne.

3. Lepsze zrozumienie ubóstwa i wykluczenia społecznego: nowe rozwiązania w polityce

Opinie uzyskane w ramach konsultacji powinno się również rozważać w świetle różnych rozwiązań politycznych w UE od momentu rozpoczęcia realizacji strategii lizbońskiej.

Otwarta metoda koordynacji w dziedzinie ochrony socjalnej i integracji społecznej oraz europejska strategia zatrudnienia przyczyniły się do lepszego zrozumienia złożonego zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego; są one również użytecznymi narzędziami w propagowaniu bardziej całościowego podejścia, łączącymi trzy główne dziedziny aktywnej integracji.

Wspólne sprawozdanie z 2007 r. w sprawie ochrony socjalnej i integracji społecznej przyznaje, że powinno poświęcić się więcej uwagi kwestii minimalnych dochodów, tak by nikogo nie pominąć. W związku z tym stosowność **systemów dochodów minimalnych** ma zasadniczą wagę w rozwiązaniu podstawowych problemów społecznych i propagowaniu pełnej integracji wszystkich obywateli UE, pomagając im w pełni wykorzystać ich możliwości. Różnorodne niekorzystne sytuacje wymagają różnorodnych i zintegrowanych rozwiązań, w tym sprzyjające integracji rynki pracy i lepsze zaplecze socjalne.

Podstawową troską państw członkowskich w ramach europejskiej strategii zatrudnienia jest realizacja potencjału **sprzyjających integracji rynków pracy** w zwalczaniu ubóstwa i wykluczenia. Państwa członkowskie uzgodniły, że zaoferują pomoc na nowy początek każdemu młodemu bezrobotnemu, który nie przekroczył sześciu miesięcy bezrobocia i każdemu dorosłemu bezrobotnemu przed upływem dwunastego miesiąca bezrobocia. Do 2010 roku 25 % długoterminowych bezrobotnych powinno zostać objętych aktywnym środkiem. W wytycznych w dziedzinie zatrudnienia⁷ na lata 2005-2008 uznano, że staraniom na rzecz podniesienia poziomu zatrudnienia towarzyszy podnoszenie poziomu atrakcyjności miejsc pracy, jakości pracy i przyspieszanie tempa wzrostu wydajności pracy oraz zmniejszanie udziału w zatrudnieniu nisko opłacanych pracowników. Znaczenie rynków

⁷ Zob. „Wytyczne dla polityk zatrudnienia państw członkowskich (2005-2008)”, Dz.U. 205 z 6.8.2005, str. 21.

pracy sprzyjających integracji zostało ponownie podkreślone we wspólnym sprawozdaniu w sprawie zatrudnienia z 2007 r.⁸, w którym stwierdzono, że „...państwa członkowskie poświęcają więcej uwagi reformom rynku pracy, które mają wpływ na ubóstwo i wykluczenie oraz które zachęcają do dłuższego trwania kariery zawodowej. Łączą one swoje starania, aby zaoferować aktywne wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji...”. Utrzymanie równowagi między celem zmniejszenia ubóstwa a jednocześnie celem zwiększenia podaży siły roboczej jest wyzwaniem dla decydentów politycznych, którzy również muszą wziąć pod uwagę wpływ na budżet jakichkolwiek reform w dziedzinie podatków i usług socjalnych.

Usługi socjalne uważane są obecnie za podstawowe filary społeczeństwa europejskiego i gospodarki europejskiej, zaś poprawa **dostępu do usług socjalnych wysokiej jakości** stała się jednym z podstawowych priorytetów wyznaczonych przez państwa członkowskie w celu rozwiązania kwestii ubóstwa i wykluczenia społecznego⁹. W zaleceniu z 1992 r. wezwano już państwa członkowskie do przedsięwzięcia każdego środka, który umożliwiłby zainteresowanym osobom otrzymanie odpowiedniej pomocy socjalnej. Od tego czasu pojawiły się nowe zagrożenia społeczne, związane z przejściem do gospodarki postindustrialnej opartej na wiedzy i usługach, ze zmianami demograficznymi i trendami społecznymi takimi jak większa indywidualizacja. Te nowe zagrożenia podkreślają jeszcze bardziej konieczność oferowania usług socjalnych wysokiej jakości oraz zindywidualizowanej pomocy.

Technologie informacyjne mają również dużą rolę do odegrania w tym kontekście – Komisja rozpoczęła ostatnio inicjatywy związane z poprawą świadczenia usług socjalnych i opieki zdrowotnej poprzez stosowanie technologii społeczeństwa informacyjnego¹⁰.

4. Przewidywane działania UE

W oparciu o wyniki niniejszych konsultacji i opisany powyżej rozwój sytuacji Komisja proponuje **pogłębienie otwartej metody koordynacji** w tym obszarze poprzez przyjęcie **wspólnych zasad**, a następnie ich monitorowanie i ocenę, przestrzegając przy tym w pełni zasady pomocniczości, a także autonomii oraz różnych sytuacji i potrzeb państw członkowskich.

Otwarta metoda koordynacji stała się podstawowym narzędziem promowania najlepszych praktyk i zapewnienia stałego monitorowania celów na poziomie UE. W sprawozdaniach krajowych, które państwa członkowskie przekazały w ramach otwartej metody koordynacji w 2006 r., aktywna integracja została podkreślona i przeanalizowana jako jeden z kluczowych priorytetów. Otwarta metoda koordynacji będzie w dalszym ciągu służyć monitorowaniu i ocenie, w oparciu o wspólne zasady, wszystkie aspekty podejścia opartego na aktywnej integracji. Szczegółowe rozwiązania zostaną uzgodnione przez Komitet Ochrony Socjalnej.

W ramach otwartej metody koordynacji państwa członkowskie będą oczywiście nadal odpowiedzialne za określanie poziomów wsparcia dochodu i zapewnianie właściwej równowagi pomiędzy pomocą społeczną, świadczeniem usług opieki społecznej i uczynieniem pracy opłacalną. Równowaga ta jest uwarunkowana preferencjami społecznymi i politycznymi, tradycjami społecznymi i kulturowymi oraz względami równości i skuteczności w radzeniu sobie z różnego typu trudnymi sytuacjami życiowymi.

⁸ Rada Unii Europejskiej, (6706/07).

⁹ Rada Unii Europejskiej, (7341/05).

¹⁰ COM(2007) 332 z 14.6.2007.

Wspólne zasady w każdym z trzech obszarów aktywnej integracji będą podkreślać potrzebę całościowego podejścia i zapewniać konkretne i zintegrowane ramy ich wdrażania. Tak zorganizowany proces odgrywa kluczową rolę w identyfikacji najlepszych działań politycznych stanowiących odpowiedź na wspólne społeczne wyzwanie, jakim jest zagwarantowanie podstawowego prawa wszystkich obywateli UE do pomocy społecznej i mieszkaniowej, tak by zapewnić wszystkim godną egzystencję¹¹.

W celu promowania identyfikacji i przyjmowania wspólnych zasad oraz dokładnego opisanie elementów strategii aktywnej integracji, Komisja planuje wydać **zalecenie**, które stanowiłoby podstawę wniosków Rady i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego.

Wspólne zasady dotyczące trzech obszarów zostaną opracowane zgodnie z podanymi poniżej wytycznymi.

4.1 Wsparcie dochodu wystarczające dla uniknięcia wykluczenia społecznego

Główne elementy zalecenia z 1992 r. dotyczące wsparcia dochodu zapisane w sekcjach A do C pkt 3 w dalszym ciągu w pełni obowiązują w odniesieniu do przewidywanej strategii. Odnoszą się one w szczególności do:

- (1) uznania podstawowego prawa osoby do wystarczających zasobów i pomocy społecznej pozwalających żyć w sposób odpowiadający zasadzie poszanowania godności ludzkiej;
- (2) sprawienia, by uznanie tego prawa podlegało wspólnym zasadom, co dotyczy m.in. aktywnej zdolności do pracy i szkoleń zawodowych dla osób, których wiek, zdrowie i sytuacja rodzinna pozwalają na taką aktywną zdolność lub, w stosownych przypadkach, by podlegało środkom integracji społeczno-ekonomicznej w przypadku innych osób;
- (3) stosowanie tego prawa zgodnie z praktycznymi wytycznymi, wskazujących w szczególności, że definicja kwoty środków uważanych za wystarczające do zaspokojenia podstawowych potrzeb tak, by zapewnić poszanowanie godności ludzkiej, powinna odnosić się do właściwych wskaźników, takich jak na przykład dane statystyczne dotyczące przeciętnego dochodu do dyspozycji, konsumpcji gospodarstw domowych, minimalnego wynagrodzenia, czy poziomu cen. Należy uzgodnić okresowy przegląd tych kwot w oparciu o te wskaźniki, tak by potrzeby były w dalszym ciągu zaspokajane.

4.2 Powiązanie z rynkiem pracy

Zgodnie z wytycznymi w dziedzinie zatrudnienia wspólne zasady podkreślać będą wagę przełamywania barier na rynku pracy poprzez środki zapobiegawcze i aktywne dotyczące rynku pracy, co ma obejmować wczesną identyfikację potrzeb, pomoc w szukaniu pracy oraz poradnictwo i szkolenia jako część zindywidualizowanych planów działania.

Aby praca stała się dla osób jej poszukujących opłacalna, konieczny jest również dalszy przegląd elementów zachęcających i zniechęcających wynikających z systemów podatkowych oraz systemów świadczeń, z uwzględnieniem zarządzania i warunkowości świadczeń, przy równoczesnym zapewnieniu właściwych poziomów ochrony socjalnej. W ramach wsparcia integracji ludzi znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, odpowiednie

¹¹ Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej – art. 34 §3.

rodzaje polityki w zakresie popytu na rynku pracy obejmują zwiększanie zasięgu gospodarki społecznej, rozwój nowych źródeł miejsc pracy w odpowiedzi na potrzeby zbiorowe, zachęty finansowe dla pracodawców, by zatrudniali nowych pracowników oraz prawo antidyskryminacyjne i prawo pracy¹².

4.3 Powiązanie z lepszym dostępem do usług wysokiej jakości

Wspólne zasady skupią się na dwóch koncepcjach uznanych za kluczowe w otwartej metodzie koordynacji i stałym dialogu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego¹³, tj.

- Dostępności usług, na którą składa się zarówno łatwość dostępu (w sensie niewielkich odległości geograficznych i fizycznej dostępności, na przykład w przypadku osób niepełnosprawnych), jak i przystępność w odniesieniu do możliwości finansowych;
- Jakości usług, na którą składają się: zaangażowanie użytkowników; monitorowanie, ocena działań i dzielenie się najlepszymi praktykami; inwestowanie w kapitał ludzki; warunki pracy; zasady równości, zarówno w przypadku polityki rekrutacji, jak i świadczenia usług; koordynacja i integracja usług; oraz odpowiednia infrastruktura fizyczna, w szczególności w odniesieniu do mieszkań czynszowych¹⁴.

Wszystkie usługi skierowane do szerokiego grona odbiorców, w tym branże sieciowe, takie jak transport i usługi użyteczności publicznej oraz usługi finansowe, odgrywają ważną rolę w zapewnianiu spójności społecznej i terytorialnej. Powszechny dostęp do podstawowych usług powinien być zagwarantowany, a Komisja zobowiązana jest do promowania takiej sytuacji we wszystkich dziedzinach swojej polityki¹⁵. Niemniej jednak, z punktu widzenia aktywnej integracji, wspólne zasady będą się skupiać na usługach socjalnych użyteczności publicznej.

Poza ustawowymi i uzupełniającymi programami ubezpieczeń społecznych i usługami zdrowotnymi, usługi socjalne użyteczności publicznej obejmują inne podstawowe usługi skierowane bezpośrednio do ludzi, które odgrywają rolę zapobiegawczą i zwiększają spójność społeczną, ułatwiają integrację społeczną i zabezpieczają podstawowe prawa¹⁶. Są to:

- (1) Wsparcie dla osób zmagających się z osobistymi wyzwaniem lub kryzysami (takimi jak bezrobocie, nadmierne zadłużenie, uzależnienie od narkotyków lub rozpad rodziny);
- (2) Działania, których celem jest zapewnienie, że zainteresowane osoby będą w stanie ponownie całkowicie zintegrować się ze społeczeństwem i rynkiem pracy (takie jak rehabilitacja, kursy językowe dla imigrantów, szkolenia zawodowe i reintegracja) i zapewnienie dostępu do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi;

¹² SEC(2007) 329 z 6.3.2007, str. 51-58.

¹³ Zob. <http://www.peer-review-social-inclusion.net/key-issues/quality-and-accessibility-of-social-services/> w szczególności Halloran J. i K. Calderon-Vera (2007) „Access to quality social services – A strategy paper”.

¹⁴ Przygotowywany komunikat w sprawie SSGI dotyczył będzie niepewności związanych ze stosowaniem zasad wspólnotowych. Między innymi, będzie on poruszał kwestię tego, w jaki sposób lepiej stosować zasady zamówień publicznych w obszarze SSGI. Ponadto uzupełni on to wyjaśnienie poprzez dalsze inicjatywy w zakresie definiowania i oceny jakości.

¹⁵ COM(2004) 374 z 12.5.2004.

¹⁶ COM(2006) 177 z 26.4.2006.

(3) Działania mające na celu integrację osób chorujących lub będących niepełnosprawnymi przez długi czas;

(4) Mieszkania czynszowe.

5. Wsparcie w ramach UE

Wdrażanie wspólnych zasad będzie wspierane na szczeblu UE poprzez systematyczne monitorowanie i ocenę oraz w drodze innych inicjatyw i instrumentów uzupełniających wysiłki państw członkowskich.

Przypominając jak ważną rolę odgrywają europejscy partnerzy społeczni w skutecznym wdrażaniu podejścia opartego na aktywnej integracji, Komisja z zadowoleniem przyjmuje ich zaangażowanie w program prac na lata 2006-2008. Komisja zbada wraz z partnerami społecznymi, w jaki sposób mogą oni w dalszym ciągu rozwijać samodzielne inicjatywy w celu wzmocnienia synergii z innymi obszarami polityki i uczestnikami podejścia opartego na aktywnej integracji, takimi jak władze publiczne, w tym organy najbardziej aktywne w tym zakresie, tj. często władze regionalne i lokalne, usługodawcy i organizacje pozarządowe.

Instrumenty finansowe UE już odgrywają kluczową rolę w zachęcaniu do rozwijania polityki integracji opartej na dostępie do rynku pracy. Europejski Fundusz Społeczny zapewnia długoterminowe ramy finansowe uzupełniające krajowe i inne źródła finansowania. Komisja będzie zachęcała do stosowania przepisów nowego rozporządzenia w sprawie EFS w celu wspierania środków aktywnej integracji, takich jak: a) rozwijanie i sprawdzanie zintegrowanych ścieżek aktywnej integracji społecznej i ekonomicznej; b) wzmacnianie innowacyjnych działań integracyjnych mających wyraźną przewagę nad obecnymi praktykami; oraz c) rozpowszechnianie i przekazywanie dobrych praktyk w promowaniu integracji społecznej we wszystkich państwach członkowskich.

Sukces przewidywanego podejścia zależy od zaangażowania i pełnego uczestnictwa podmiotów na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Muszą one odgrywać główną rolę w rozwijaniu i realizacji polityki aktywnej integracji na poziomie UE. Ich najlepsze praktyki nie są w tej chwili tak widoczne, jak na to zasługują. Komisja będzie więc wspierała, również środkami dostępnymi w ramach programu PROGRESS, tworzenie **sieci lokalnych obserwatoriów**, we współpracy ze wspólnotowymi sieciami władz lokalnych, usługodawców i organizacji pozarządowych, w celu monitorowania i promowania najlepszych praktyk, szczególnie w odniesieniu do dostępu do usług wysokiej jakości.

6. Wnioski i dalsze działania

6.1 Konsultacje z partnerami społecznymi

Zgodnie z art. 138 pkt 3 Traktatu WE, wzywa się partnerów społecznych do wyrażenia opinii na temat podejścia przedstawionego w niniejszym komunikacie, w szczególności w zakresie:

- Zaproponowanego **instrumentu**, tj. pogłębienia otwartej metody koordynacji w tym obszarze poprzez przyjęcie wspólnych zasad, a następnie ich monitorowanie i ocenę.
- **Treści** wspólnych zasad w odniesieniu do wystarczających zasobów, rynków pracy sprzyjających integracji i dostępu do usług wysokiej jakości, zgodnie z opisem w sekcjach 4.1 do 4.3 niniejszego komunikatu.

- **Wsparcia w ramach UE**, zgodnie z opisem w sekcji 5 niniejszego komunikatu.

Partnerów społecznych wzywa się również do przekazywania dalszych uwag oraz badania możliwości realizacji dodatkowych inicjatyw w zakresie tematów, na które wypowiedzieli się na pierwszym etapie konsultacji w odniesieniu do ich specyficznej roli w promowaniu utrzymania zatrudnienia (por. sekcja 2.3 powyżej) i możliwej synergii ich działań z innymi obszarami podejścia opartego na aktywnej integracji.

6.2 Konsultacje ze wszystkimi zainteresowanymi stronami

Biorąc pod uwagę tematykę niniejszej inicjatywy oraz potrzebę zaangażowania wszystkich istotnych stron (por. sekcja 2.4), Komisja zaprasza również wszystkie zainteresowane strony, w tym władze publiczne wszystkich szczebli, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i usługodawców do wyrażania swoich opinii na temat treści niniejszego komunikatu. W szczególności Komisja prosi o opinie dotyczące skuteczności i wyczerpującego charakteru jej wniosków w zakresie promowania aktywnej integracji.

Komunikat jest również skierowany do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów.

6.3 Dalsze działania

W celu zaangażowania wszystkich zainteresowanych instytucji i organizacji na poziomie UE oraz na szczeblu krajowym, niniejszy komunikat zostanie opublikowany na stronie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równości Szans: http://ec.europa.eu/employment_social/consultation_en.html.

Wszystkie zainteresowane strony powinny przysyłać uwagi lub sugestie za pośrednictwem poczty elektronicznej wyłącznie na poniższy adres: empl-active-inclusion@ec.europa.eu.

Uwagi powinny zostać wysłane nie później niż w dniu 28 lutego 2008 r. Komisja przeprowadzi szczegółową analizę otrzymanych opinii, opublikuje swoje wnioski i zapewni podjęcie działań w oparciu o nie.